

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Cursus Biennalis Studii Canonici, Sive Succincta Et
Methodica Sacrorum Canonum Explanatio**

Engelhard, Johann Martin

Moguntiae, 1700

Titulus XXII. De Fide Instrumentorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63255](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63255)

clesiasticas, laici quidem per excommunicationem & interdictum. *cap. 1. 4. 5. h. t.* Clerici verò prius per suspensionem ab officio & beneficio compellendi sunt, *cap. 2. b. t.* hoc enim exigit publica necessitas, ne ex defectu probationis hæreat jus partis *cap. fin. b. t.* Excipiendæ tamen sunt personæ, quas iusta & gravis causa excusat, ut sunt Clerici in causis criminalibus, parentes contra liberos, & qui parentum loco sunt, contra eos qui sunt loco liberorum *l. 4. ff. de test.* hæ enim personæ ad testificandum nullo jure cogi possunt.

TITULUS XXII.

De

Fide Instrumentorum.

QUÆRES I. Quid sit instrumentum, & quotuplex? Respond. Instrumentum, propriè acceptum, est instructio Causæ, quæ fit ad alicujus rei probationem per scripturam; estque duplex, publicum videl. & privatum; publicum propriè loquendo est scriptura à persona publica, Notario scil. vel etiam ab ipso Magistratu cum debitis solemnitatibus confecta, *cap. 11. de probat. 5. novel. 27. c. 2.* hujusmodi solemnitates sunt 1. in vocatio divini numinis, quæ tantum est ceremonialis non essentialis. expressio nominis Pape vel Imperatoris vel alterius Principis in cujus ditione instrumentum fit. 3. Annus currens à natiuitate Domini. Indictio Romana, mensis, dies, locus ubi instrumentum conficitur. 4. Rei gestæ series; 5. Præsentia duorum testium, qui vel propria, vel

vel saltem Notarii manu sese subscribere debent.
 6. Subscriptio Notarii & appositio ejus sigilli, quibus solemnitatibus si instrumentum deficiat, redditur suspectum. *Pyrrh. b. t. n. 6* Instrumentis publicis æquiparantur protocolla Judiciorum, scripturæ ex archivis publicis extractæ, *auth. ad hæc Cod. b. t.* item scripturæ quæ quidem à persona privatâ confectæ, sed sigillo publico Episcopi capituli, vel universitatis Jus sigilli habentis munitæ sunt, *cap. 5. & 7. de probat.* instrumenta privata quæ autoritate publica aperiuntur, ut testamenta, Codicilli *l. 6. Cod. de testam.* & denique scripturæ privatæ manu quorum testium subscriptæ, quam diu testes vivunt, *c. 2. b. t.* Privatum instrumentum est, quod à privatâ personâ conficitur, ut sunt libri mercatorum, rationum, Inventaria privata, cautiones, propriâ debitoris manu probationis vel memoriæ causâ conscriptæ apochæ antapochæ, &c. *l. plures Cod. b. t.*

QUÆRES 2. Quam viam probandi habeant instrumenta? Respond. 1. Publica & quæ his æquiparantur plene probant quoad ea quæ dispositivè in iis continentur, non item quoad ea, quæ narrativè tantum. *l. 1. Cod. b. t. Innoc. in cap. cum in jure. de off. de leg. num. 7.* Resp. 2. Instrumenta omnino privata etsi regulariter nec plenè, nec semiplenè probent proscríbente, *l. 5. § 6 ff. de probat.* præsumptionem tamen pro eo inducunt; contra scribentem verò plenè probant per text. *cap. 14. b. t.* si causâ sit expressa. Neque obstat quod confessio extrâ judicialis adversario absente facta vix semiplenè probeat, ut superiùs diximus; quia major vis est assertionis scriptæ quàm oretenus prolatae, partim quod scriptura semper adeoque etiam

præfente adverfario loquatur; partim quod majori deliberatione & cautela fcribere quam loqui folamus, *abb. in cap. 2. num. 10.* In praxi autem per instrumenta hoc modo, folet inftitui probatio. Actor qui Intentionem fuam in aliquo instrumento fundat, illud vel ab initio reo communicat, vel expectat donec lite conteftatâ sibi fit injuncta probatio. Hoc facto petit citari adverfarium ad infpiciendum & recognofcendum originale instrumenti, cujus Copiam fimul præfentat, quæ comparenter eo cum originali fuo confertur, id eft, utrumque legitur, & fi copia verbotenus cum originali concordet, id manu Notarii ad Calcem illius ponitur, quod tali die copia cum fuo originali in Judio fit collationata & concordans inventa; hoc facto actor originale fuum recipit, & copiam fic collationatam apud acta relinquit, quæ plenam fidem facit; hæc poftea, communicatur reo, ut exceptiones fuas fi quas habet, opponere poffit; & hæc instrumenta femper produci poffunt ufque ad conclusionem in eufâ; quod non tantum de actorè, fed & de reo procedit.

TITULUS XXIII.

De

Præfumptionibus,

QUÆRES I. Quid fit præfumptio & quotuplex? Respond. Præfumptio eft conjectura quædam ex certis fignis defumpta, quæ pro veritate habetur; eftque duplex, alia eft Juris, alia facti, five hominis. præfumptio juris eft quam